

Czwartek, 8 lutego 2018 r.

P8_TA(2018)0040

Obecna sytuacja w zakresie praw człowieka w Turcji

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 lutego 2018 r. w sprawie bieżącej sytuacji w zakresie praw człowieka w Turcji (2018/2527(RSP))

(2018/C 463/09)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Turcji, w szczególności rezolucję z dnia 27 października 2016 r. w sprawie sytuacji dziennikarzy w Turcji ⁽¹⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2016 dotyczącego Turcji ⁽²⁾,
  - uwzględniając oświadczenia wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Federiki Mogherini oraz komisarza do spraw europejskiej polityki sąsiedztwa i negocjacji w sprawie rozszerzenia Johannes Hahna: z dnia 2 lutego 2018 r. na temat ostatnich wydarzeń w Turcji, z dnia 14 lipca 2017 r. w rok po próbie zamachu stanu w Turcji oraz z dnia 13 marca 2017 r. na temat opinii Komisji Weneckiej w sprawie zmian w konstytucji Turcji i ostatnich wydarzeń,
  - uwzględniając oświadczenia rzecznika Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ): z dnia 8 czerwca 2017 r. w sprawie doniesień o zatrzymaniu szefa Amnesty International w Turcji Tanera Kiliça, z dnia 8 lipca 2017 r. w sprawie przetrzymywania obrońców praw człowieka na wyspie Büyükada w Turcji oraz z dnia 26 października 2017 r. w sprawie trwających spraw dotyczących praw człowieka w Turcji,
  - uwzględniając dialog polityczny na wysokim szczeblu między UE a Turcją z dnia 25 lipca 2017 r.,
  - uwzględniając pisemne uwagi komisarza Rady Europy ds. praw człowieka, przedstawione Europejskiemu Trybunałowi Praw Człowieka: z dnia 2 listopada 2017 r., dotyczące dwunastu wniosków odnoszących się do wolności wypowiedzi oraz prawa do wolności i bezpieczeństwa parlamentarzystów w Turcji, i z dnia 10 października 2017 r., dotyczące dziesięciu wniosków odnoszących się do wolności wypowiedzi i wolności dziennikarzy w Turcji,
  - uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy nr 2156 (2017) w sprawie funkcjonowania instytucji demokratycznych w Turcji,
  - uwzględniając fakt, że wartości leżące u podstaw UE obejmują praworządność i poszanowanie praw człowieka, które to wartości obowiązują również wszystkie kraje kandydujące;
  - uwzględniając europejską konwencję praw człowieka i Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych, których Turcja jest stroną,
  - uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
  - uwzględniając art. 123 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Parlament zdecydowanie potępił próbę zamachu stanu z dnia 15 lipca 2016 r.; mając na uwadze, że w dniu 18 stycznia 2018 r. turecki parlament przedłużył okres obowiązywania stanu wyjątkowego w Turcji o kolejne trzy miesiące; mając na uwadze, że stan wyjątkowy jest obecnie wykorzystywany do uciszania protestów i wykracza daleko poza wszelkie uzasadnione środki mające na celu zwalczanie zagrożeń dla bezpieczeństwa narodowego; mając na uwadze, że zgodnie z prawem międzynarodowym środki nadzwyczajne muszą być konieczne i proporcjonalne pod względem zakresu i czasu trwania;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0423.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0306.

Czwartek, 8 lutego 2018 r.

- B. mając na uwadze, że Turcja jest ważnym partnerem UE i oczekuje się od niej, jako państwa kandydującego, stania na straży najwyższych standardów demokracji, w tym poszanowania praw człowieka, praworządności, podstawowych wolności oraz powszechnego prawa do sprawiedliwego procesu;
- C. mając na uwadze, że 148 sygnatariuszy petycji „Academics for Peace” postawiono w stan oskarżenia za rozpowszechnianie „propagandy terrorystycznej” i oczekują oni na rozprawę sądową w maju 2018 r.;
- D. mając na uwadze, że według Europejskiej Federacji Dziennikarzy po próbie zamachu stanu w więzieniach pozostaje 148 dziennikarzy; mając na uwadze, że nadal trwa dławienie protestów politycznych w mediach społecznościowych; mając na uwadze, że 449 osób zostało zatrzymanych za zamieszczanie na portalach społecznościowych komentarzy krytycznie odnoszących się do interwencji sił wojskowych tureckiego rządu w syryjskiej enklawie Afrin; mając na uwadze, że według Amnesty International władze tureckie zamknęły setki organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz biura ponad 160 nadawców, gazet, czasopism, wydawców i spółek dystrybucyjnych;
- E. mając na uwadze, że od lipca 2016 r. władze tureckie zwolniły 107 000 osób z zajmowanych stanowisk; mając na uwadze, że do „komisji śledczej ds. praktyk stosowanych podczas stanu wyjątkowego”, utworzonej na podstawie zalecenia Rady Europy, wpłynęło na dzień 18 stycznia 2018 r. 104 789 wniosków, a dotychczas wydała ona decyzje (które nie zostały podane do wiadomości publicznej) tylko w 3 110 sprawach;
- F. mając na uwadze, że w ostatnich latach miały miejsce: rozszerzenie kontroli wykonawczej nad sądownictwem i prokuraturą, powszechne aresztowania, zwolnienia i arbitralne przesunięcia sędziów i prokuratorów oraz ciągłe ataki na prawników;
- G. mając na uwadze, że zgodnie z danymi dostarczonymi przez Stowarzyszenie na rzecz Praw Człowieka (HRA) w ciągu pierwszych 11 miesięcy 2017 r. łącznie 2 278 osób poddano torturom i złemu traktowaniu;
- H. mając na uwadze, że sytuacja w południowo-wschodniej części kraju pozostaje niezmiernie niepokojąca; mając na uwadze, że szacuje się, iż w ramach operacji bezpieczeństwa zginęło ponoć około 2 500 osób, a od lipca 2015 r. około pół miliona osób zostało wysiedlonych; mając na uwadze, że w więzieniu pozostaje 68 kurdyjskich burmistrzów;
- I. mając na uwadze, że wśród zatrzymanych dziennikarzy znajdują się m.in. niemiecko-turecki dziennikarz Deniz Yücel, nauczyciel akademicki i felietonista Mehmet Altan i dziennikarz Şahin Alpay, a także wielu dziennikarzy i pracowników dziennika „Cumhuriyet”, w tym Ahmet Şık;
- J. mając na uwadze, że w zniesienia immunitetu parlamentarnego wielu deputowanych do parlamentu, postawiono przed sądem i zatrzymano wielu deputowanych opozycji; mając na uwadze, że w dalszym ciągu przetrzymywanych jest 10 deputowanych, w tym współprzewodniczący HDP Figen Yüksekdağ i Selahattin Demirtaş, któremu nie pozwolono stanąć przed sądem z powodów bezpieczeństwa, oraz deputowany CHP Enis Berberoğlu, a 6 deputowanych (w tym laureatkę Nagrody im. Sacharowa Leylę Zane) pozbawiono mandatu parlamentarnego po głosowaniu w tureckim parlamencie;
- K. mając na uwadze, że w lipcu 2017 r. władze tureckie aresztowały dziesięcioro działaczy na rzecz praw człowieka („dziesiątka ze Stambułu”), których później zwolniono za kaucją; mając na uwadze, że dnia 1 lutego 2018 r. stambulski sąd uchylił własną decyzję o uwolnieniu Tanera Kılıça, szefa tureckiej Amnesty International, który będzie przetrzymywany w areszcie na czas trwania procesu;
- L. mając na uwadze, że jeden z czołowych przywódców tureckiego społeczeństwa obywatelskiego, Osman Kavala, został aresztowany 18 października 2017 r. i od tego czasu jest więziony w związku z oskarżeniem, że „próbował obalić rząd”, wspierając protesty w parku Gezi w grudniu 2013 r.;
- M. mając na uwadze, że w dniu 19 listopada 2017 r. biuro gubernatora Ankary podjęło decyzję o nałożeniu nieograniczonego w czasie zakazu na wszystkie wydarzenia organizowane przez organizacje LGBTI;
- N. mając na uwadze, że choć turecka konstytucja przewiduje wolność przekonań, wyznania i prywatnego upowszechniania idei religijnych oraz zakazuje dyskryminacji ze względów religijnych, mniejszości religijne nadal spotykają się z werbalnymi i fizycznymi atakami, piętnowaniem i społeczną presją w szkole i w życiu publicznym, dyskryminacją i problemami z legalnym założeniem miejsca kultu;

Czwartek, 8 lutego 2018 r.

- O. mając na uwadze, że ze względu na sytuację w zakresie demokracji, praworządności, praw człowieka i wolności prasy w Turcji środki przedakcesyjne dla tego kraju obniżono o 105 mln EUR w porównaniu z pierwotnym wnioskiem Komisji w budżecie UE na 2018 r., a kolejne 70 mln EUR pozostanie w rezerwie, aż kraj ten poczyni „dostateczne i wymierne postępy” w tych dziedzinach;
- P. mając na uwadze, że w listopadzie 2016 r. Parlament wezwał do zamrożenia procesu akcesyjnego z Turcją, a w lipcu 2017 r. do zawieszenia go, jeżeli zmiany konstytucyjne zostaną wdrożone bez zmian;
- ponownie zdecydowanie potępia próbę zamachu stanu z dnia 16 lipca 2016 r. i wyraża solidarność z obywatelami Turcji; uznaje prawo rządu tureckiego do podejmowania działań oraz jego odpowiedzialność za postawienie sprawców przed wymiarem sprawiedliwości, przy jednoczesnym zagwarantowaniu poszanowania praworządności i prawa do sprawiedliwego procesu; podkreśla jednak, że nieudany przewrót wojskowy jest obecnie wykorzystywany – poprzez nieproporcjonalne i nielegalne działania i środki – do dalszego tłumienia legalnej i pokojowej opozycji oraz uniemożliwiania środkom przekazu i organizacjom społeczeństwa obywatelskiego pokojowego korzystania z wolności słowa;
  - wyraża głębokie zaniepokojenie ciągłym pogarszaniem się sytuacji w zakresie podstawowych praw i wolności oraz praworządności w Turcji, a także brakiem niezawisłości sądów; potępia stosowanie arbitralnych zatrzymań oraz nękania metodami sądowymi i administracyjnymi w celu prześladowania dziesiątek tysięcy ludzi; wzywa władze tureckie do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia wszystkich osób, które zatrzymano wyłącznie za wykonywanie zgodnej z prawem pracy i korzystanie z wolności wypowiedzi i zrzeszania się oraz które pozbawiono wolności bez przekonujących dowodów na prowadzenie przez nie działalności przestępczej; wzywa do zniesienia stanu wyjątkowego w kraju i uchylecia dekrétów o stanie wyjątkowym;
  - wzywa tureckie władze do przestrzegania europejskiej konwencji praw człowieka, która zawiera zdecydowane odrzucenie kary śmierci, i orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, włącznie z poszanowaniem zasady domniemania niewinności;
  - wzywa rząd Turcji, aby zapewnił wszystkim osobom objętym środkami ograniczającymi odpowiednie i skuteczne środki ochrony prawnej oraz kontroli sądowej zgodnie z zasadami państwa prawa; podkreśla, że domniemanie niewinności jest podstawową zasadą w każdym państwie konstytucyjnym; wzywa Turcję do pilnego zrewidowania „komisji śledczej ds. praktyk stosowanych podczas stanu wyjątkowego”, tak aby stała się ona solidną i niezależną komisją, zdolną do indywidualnego rozpatrywania wszystkich spraw, skutecznego rozpatrywania ogromnej liczby otrzymanych wniosków oraz zagwarantowania, że kontrola sądowa nie zostanie w nieuzasadniony sposób opóźniona; wzywa komisję śledczą do upubliczniania swoich decyzji; wzywa władze tureckie do umożliwienia związkom zawodowym prowadzenia legalnej działalności związkowej;
  - zaznacza, że terroryzm nadal stanowi bezpośrednie zagrożenie dla obywateli Turcji; powtarza jednak, że szeroko zdefiniowane tureckie przepisy antyterrorystyczne nie powinny być wykorzystywane do karania obywateli i środków przekazu za korzystanie z przysługującego im prawa do wolności wypowiedzi; potępia w tym względzie zatrzymanie i proces sądowy co najmniej 148 pracowników naukowych z uniwersytetów publicznych i prywatnych, którzy podpisali petycję „Academics for Peace”, a także potępia niedawne aresztowania dziennikarzy, działaczy, lekarzy i zwykłych obywateli za wyrażanie sprzeciwu wobec tureckiej interwencji wojskowej w Afrin; wyraża głębokie zaniepokojenie humanitarnymi konsekwencjami interwencji wojskowej w tym regionie Syrii zamieszkałym przez większość kurdyjską i ostrzega przed kontynuowaniem nieproporcjonalnych działań;
  - jest głęboko zaniepokojony doniesieniami o złym traktowaniu i torturowaniu więźniów i wzywa władze tureckie do przeprowadzenia szczegółowego dochodzenia w sprawie tych zarzutów; ponownie wzywa do opublikowania sprawozdania Komitetu Rady Europy do spraw Zapobiegania Torturom;
  - zdecydowanie potępia decyzję tureckiego parlamentu o niekonstytucyjnym uchyleniu immunitetu dużej liczby posłów, co utworowało drogę niedawnym aresztowaniom 10 posłów opozycji, w tym współprzewodniczących Partii Ludowo-Demokratycznej (HDP) Figena Yüksekdağa i Selahattina Demirtaşa, a także unieważnieniu mandatu 6 opozycyjnych deputowanych – w tym ostatnio również laureatki Nagrody im. Sacharowa Leyli Zany; potępia uwięzienie 68 kurdyjskich burmistrzów; potępia arbitralne zastępowanie przedstawicieli samorządów lokalnych, co jeszcze bardziej osłabia demokratyczną strukturę Turcji;
  - wyraża poważne zaniepokojenie zamknięciem ponad 160 placówek medialnych na mocy dekretu wykonawczego w ramach stanu wyjątkowego; potępia naciski polityczne wywierane na dziennikarzy; wyraża poważne zaniepokojenie z powodu monitorowania przez władze Turcji platform mediów społecznościowych i z powodu zamykania kont w mediach społecznościowych; wzywa do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia wszystkich osób zatrzymanych bez dowodu, w tym obywateli UE, takich jak niemiecki dziennikarz Deniz Yücel, który jest pozbawiony

Czwartek, 8 lutego 2018 r.

wolności od roku, co obejmuje dziewięć miesięcy w areszcie w odosobnieniu, choć nie postawiono mu jeszcze żadnych formalnych zarzutów; wzywa Turcję do wycofania zarzutów względem fińsko-tureckiej dziennikarki Ayli Albayrak, która została skazana zaocznie przez turecki sąd; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że niektórzy dziennikarze i pracownicy opozycyjnej gazety „Cumhuriyet” zostali zwolnieni po miesiącach pobytu w więzieniu, i wzywa do natychmiastowego uwolnienia czterech nadal więzionych dziennikarzy „Cumhuriyet”;

9. wyraża głębokie zaniepokojenie masowym rozprawianiem się z tureckimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, a w szczególności aresztowaniem jednego z przywódców czołowej organizacji pozarządowej, Osmana Kavali; wzywa rząd turecki do natychmiastowego uwolnienia Kavali, ponieważ jego aresztowanie jest upolitycznione i arbitralne;

10. z zaniepokojeniem odnotowuje osłabienie świeckich zasad i wartości mających długą tradycję w Turcji; wyraża poważne zaniepokojenie z powodu nieposzanowania wolności religii, w tym nasilającej się dyskryminacji chrześcijan i innych mniejszości religijnych; potępia zajęcie 50 aramejskich kościołów, klasztorów i cmentarzy w prowincji Mardin; apeluje do Komisji o pilne omówienie tych kwestii z władzami Turcji; wzywa turecki rząd do uwolnienia pastora Andrew Brunsona i umożliwienia mu powrotu do domu;

11. przypomina również o zasadzie niedyskryminacji mniejszości, w tym Romów, którzy mają równe prawo do wyrażania swojej kultury oraz do dostępu do opieki społecznej;

12. potępia oświadczenie wydane przez biuro gubernatora Ankary w dniu 19 listopada 2017 r. w sprawie decyzji o nałożeniu na wszystkie wydarzenia organizowane przez organizacje LGBTI nieograniczonego w czasie zakazu, co nastąpiło po trzech kolejnych zakazach organizowania parady równości w Stambule; zwraca się do władz tureckich o zdjęcie tego zakazu; przyjmuje z zadowoleniem uwolnienie czołowego działacza LGBTI Ali Eroła i w związku z tym wzywa władze tureckie do uwolnienia arbitralnie zatrzymanych działaczy LGBTI oraz do zapewnienia dobrego samopoczucia Diren Coşkun, która prowadzi strajk głodowy;

13. ponownie wyraża poważne zaniepokojenie sytuacją w południowo-wschodniej Turcji, zwłaszcza na tych obszarach, gdzie nałożono godzinę policyjną, nadużywa się siły oraz stosuje kary zbiorowe; wzywa Turcję do przedstawienia planu skutecznej reintegracji półmilionowej grupy przesiedleńców wewnętrznych; ponownie potępia powrót do stosowania przemocy ze strony PKK, która od 2002 r. znajduje się na liście terrorystycznej UE, i wzywa tę partię do złożenia broni oraz do pokojowego i demokratycznego wyrażania swoich oczekiwań; przypomina, że na tureckim rządzie spoczywa odpowiedzialność za ochronę wszystkich obywateli; wyraża ubolewanie z powodu powszechnej praktyki wywłaszczania, w tym z nieruchomości należących do gmin; jest przekonany, że jedynie sprawiedliwe polityczne rozstrzygnięcie kwestii kurdyjskiej może zapewnić trwałą stabilność i dobrobyt zarówno w regionie, jak i w całej Turcji, dlatego wzywa obie strony, by powróciły do stołu negocjacyjnego;

14. wyraża poważne zaniepokojenie funkcjonowaniem systemu prawnego w Turcji po wydaniu przez stambulski sąd karny decyzji o przedłużeniu zatrzymania dwóch dziennikarzy, Mehmeta Altana i Şahina Alpaya, aresztowanych po złożeniu przez Trybunał Konstytucyjny wniosku o ich uwolnienie, ponieważ ich prawa zostały naruszone w areszcie; zauważa, że stanowi to dalsze pogorszenie się sytuacji w zakresie praworządności; wyraża głębokie ubolewanie z powodu niedawnego ponownego aresztowania szefa tureckiej Amnesty International, Tanera Kılıça, co powszechnie uważa się za parodię systemu sprawiedliwości, i wzywa do oczyszczenia z zarzutów jego osoby oraz jego współoskarżonych („dziesiątka ze Stambułu”), ponieważ nie przedstawiono jeszcze konkretnych dowodów na zarzucane im czyny;

15. przypomina swoje stanowisko z listopada 2017 r., w którym wezwał do tego, by przyznanie środków finansowych przeznaczonych dla władz tureckich w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA II) było uzależnione od postępów w dziedzinie praw człowieka, demokracji i praworządności oraz w miarę możliwości skierowane do organizacji społeczeństwa obywatelskiego; ponownie wzywa Komisję do uwzględnienia rozwoju sytuacji w Turcji podczas przeglądu środków finansowych IPA, lecz również do przedstawienia konkretnych propozycji dotyczących sposobu zwiększenia wsparcia dla tureckiego społeczeństwa obywatelskiego;

16. wzywa wysoką przedstawiciel, ESDZ, Komisję i państwa członkowskie do dalszego poruszania z tureckimi rozmówcami kwestii sytuacji przetrzymywanych obrońców praw człowieka, działaczy politycznych, prawników, dziennikarzy i pracowników naukowych oraz do zapewnienia im dyplomatycznego i politycznego wsparcia, w tym obserwacji procesów sądowych i monitorowania spraw;

Czwartek, 8 lutego 2018 r.

17. apeluje o przetłumaczenie niniejszej rezolucji na język turecki;
  18. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, a także prezydentowi, rządowi i parlamentowi Turcji.
-